

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่ที่มีความสะดวกของการคมนาคมแตกต่างกัน หรือไม่นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรเพื่อใช้ในการศึกษา 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับความสะดวกของการคมนาคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ สะดวกมาก สะดวกปานกลาง และสะดวกน้อย (ดูเกณฑ์การแบ่งระดับความสะดวกของการคมนาคมได้ในบทที่ 2 น.27 และบทที่ 3 น.52) กับตัวแปรตาม คือ ปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยยอรรถ

นอกจากนี้ เพื่อศึกษาว่า การใช้ศัพท์คำเมืองมีความเข้มแตกต่างกันตามประเภทของศัพท์หรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรตัวที่ 3 คือ ตัวแปรประเภทของหน่วยยอรรถ ซึ่งมี 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทคำเรียกเครื่องมือ ประเภทคำเรียกชื่อสัตว์ ประเภทคำเรียกชื่อพืช และประเภทคำเรียกชื่อภริยา (ดูรายการหน่วยยอรรถได้ในบทที่ 2 น.34)

ผลการศึกษาดังกล่าวเรื่องระดับความสะดวกของการคมนาคม พบว่าจุดเก็บข้อมูลในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีระดับการคมนาคมสะดวกปานกลาง รองลงมาคือจุดเก็บข้อมูลที่มีระดับการคมนาคมสะดวกน้อย ส่วนจุดเก็บข้อมูลที่มีระดับการคมนาคมสะดวกมากมีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาจาก แผนที่แสดงความสะดวกของการคมนาคมของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด (ดูภาพที่ 3 น.56 และภาพที่ 4 น.57) เห็นได้ว่า จุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกมากที่สุดตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง จุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกปานกลางกระจายอยู่ที่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกน้อยเกือบทั้งหมด ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไกลจากอำเภอเมืองออกไป

สำหรับผลการศึกษาดูแปรเรื่องการใช้ภาษานั้น เมื่อพิจารณาผลการใช้ศัพท์ คำเมืองแทนหน่วยอรรถทั้งหมด 4 ประเภทรวมกัน พบว่าผู้บอกภาษาที่เป็นตัวแทนของจุด เก็บข้อมูลส่วนใหญ่ ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถด้วยความเข้มมาก มีผู้บอกภาษาเพียง ส่วนน้อยที่ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถด้วยความเข้มไม่มาก จากแผนที่แสดงปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถทั้งหมดของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด (ดูภาพที่ 8 น.67 และภาพ ที่ 9 น.68) เห็นได้ว่าจุดเก็บข้อมูลส่วนมากที่ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถด้วยความเข้ม ไม่มากนัก ตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง

เมื่อศึกษาการใช้ศัพท์แทนหน่วยอรรถโดยแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ผลการศึกษา ที่เป็นไปในทำนองเดียวกันกับการใช้ศัพท์แทนหน่วยอรรถทั้งหมดกล่าวคือ ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถด้วยความเข้มมาก ที่น่าสังเกตก็คือสำหรับศัพท์แทนหน่วยอรรถ ประเภทพีชนั้น ผู้บอกภาษาเกือบทั้งหมดใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถประเภทนี้ด้วยความ เข้มมากที่สุด คือ ร้อยละ 100 ซึ่งมีความเข้มมากกว่าการใช้ศัพท์แทนหน่วยอรรถประเภทอื่น อีก 3 ประเภทอย่างเห็นได้ชัด จากแผนที่แสดงปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถ ประเภทพีช (ดูภาพที่ 14 น.76 และภาพที่ 15 น.77) แสดงให้เห็นว่า จุดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ ที่ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถประเภทพีชด้วยความเข้มมากถึงร้อยละ 100 นั้น กระจายอยู่ที่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ รวมไปถึงในเขตอำเภอเมืองบางจุดด้วย

เมื่อนำผลการศึกษาข้างต้นมาศึกษาว่า ตัวแปรเรื่องความสะดวกของการคมนาคม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเรื่องปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยใช้การ ทดสอบแบบไค-สแควร์ ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับสมมติฐานว่า ความเข้มของการใช้ศัพท์ คำเมืองมีความสัมพันธ์กับความสะดวกของการคมนาคมในถิ่นที่อยู่ของผู้พูด กล่าวคือ ผู้พูดที่ อาศัยอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมสะดวกน้อย จะใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถด้วยความ เข้มมากกว่าผู้พูดที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมสะดวกมากกว่า และเมื่อพิจารณาระดับความ สัมพันธ์ระหว่างความสะดวกของการคมนาคมกับปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยอรรถ 4 ประเภท เห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำถึงปานกลางโดยหน่วยอรรถ ประเภทเครื่องใช้มีความสัมพันธ์กับความสะดวกของการคมนาคมมากที่สุด คือระดับปานกลาง (ดูอภิปรายผลในบทที่ 6 น.123)

นอกจากการทดสอบแบบไค-สแควร์ เพื่อพิสูจน์นัยสำคัญทางสถิติของความสัมพันธ์ แล้ว ผู้วิจัยยังได้แสดงรายละเอียดของความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยใช้แผนที่อีกด้วย (ดูภาพที่

26 - 35) วิธีการนี้ทำให้เห็นเพิ่มเติมว่า จุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกมากอาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองที่เป็นศูนย์กลางความเจริญและกลุ่มที่อยู่ในนอกอำเภอเมืองหรืออยู่ในอำเภอเมืองที่ไม่ใช่ศูนย์กลางความเจริญ โดยกลุ่มแรกส่วนใหญ่ใช้ศัพท์คำเมืองด้วยความเข้มไม่มาก แต่อีกกลุ่มส่วนใหญ่ใช้ศัพท์คำเมืองด้วยความเข้มมาก

ผลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสะดวกของการคมนาคมกับความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมือง สามารถใช้ทำนายแนวโน้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ได้ว่า ในอนาคตถ้าหากการคมนาคมมีความสะดวกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และกระจายไปทั่วทุกตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมือง ก็มีแนวโน้มที่จะลดลงทั่วทั้งจังหวัด แต่เท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ความเจริญและความสะดวกของการคมนาคมมีอยู่เฉพาะในเขตอำเภอเมืองบริเวณที่เป็นศูนย์กลางความเจริญ มิได้กระจายไปทั่วถึงทั้งจังหวัด ดังนั้นความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในเขตดังกล่าวจึงมีความเข้มน้อยที่สุด และมีแนวโน้มว่า ในอนาคตปริมาณการใช้คำเมืองในบริเวณนี้จะยิ่งลดน้อยลงไปมากกว่าในบริเวณอื่น

หน่วยอรรถประเภทที่มีแนวโน้มว่า คนเมืองจะใช้ศัพท์คำเมืองแทนลดลงมากที่สุด คาดว่าจะเป็นหน่วยอรรถประเภทเครื่องใช้ และประเภทสัตว์ โดยหน่วยอรรถประเภทเครื่องใช้ นั้น ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกมาก จะมีอัตราการลดลงมากกว่าในบริเวณที่มีการคมนาคมไม่สะดวก ส่วนหน่วยอรรถประเภทสัตว์ มีแนวโน้มจะลดลงด้วยอัตราที่ไม่แตกต่างกันนักไม่ว่า ผู้พูดจะอาศัยอยู่ในบริเวณ ที่การคมนาคมสะดวกมาก - น้อยแตกต่างกัน หน่วยอรรถที่คนเมืองจะยังคงใช้คำเมืองแทนมากที่สุด คาดว่าจะเป็นหน่วยอรรถประเภทพืช เนื่องจากพบว่า หน่วยอรรถประเภทนี้ยังคงแทนด้วยศัพท์คำเมืองในระดับเข้มมากที่สุดเกือบทั่วทั้งจังหวัด (คูอภิปราชผล น.125)

อภิปราชผล

ผลการศึกษาเรื่อง "ความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในจังหวัดเชียงใหม่: การศึกษาการแปรตามถิ่นที่อยู่" ทำให้มองเห็นภาพของการใช้ภาษาคำเมืองเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งทำให้พบปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจหลายประเด็น และยังมีข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ภาพของการใช้ภาษาคำเมืองมีความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. จากการศึกษาในโครงการทดลองเรื่อง "เปรียบเทียบระดับการใช้ภาษาคำเมืองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่กับเขตอำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่" (2534) พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นบริเวณที่การคมนาคมสะดวกมาก กับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่อาวซึ่งเป็นบริเวณที่การคมนาคมสะดวกน้อยกว่าอย่างเด่นชัด ทั้งสองกลุ่มนี้ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยสรรพนามที่น้อย-มากแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยสรรพนามร้อยละ 50 ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่อาวใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยสรรพนามร้อยละ 90

ผลที่ได้จากโครงการทดลองนี้ ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า เมื่อศึกษางานวิจัยนี้โดยกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งระดับความสะดวกของการคมนาคมออกเป็นสะดวกมาก ปานกลาง และน้อย รวมทั้งขยายจุดเก็บข้อมูลเพิ่มเป็นทุกตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ น่าจะได้ผลที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวกของการคมนาคมและความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในระดับสูง เนื่องจากในจุดเก็บข้อมูลที่มีความสะดวกของการคมนาคมน้อย ปานกลาง และมาก ผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวควรจะใช้ศัพท์คำเมืองด้วยปริมาณที่มาก-น้อยแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกับผลที่ได้จากโครงการทดลอง

แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า ผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมสะดวกน้อย ปานกลาง และมาก ส่วนใหญ่ต่างก็ใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยสรรพนามด้วยปริมาณสูง จนทำให้ปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยสรรพนามในกลุ่มผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันนัก ดังนั้นผลที่ได้จึงไม่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของระดับความสะดวกของการคมนาคม ต่อความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองในระดับสูง ซึ่งน่าจะมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้เปลี่ยนจากการไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในโครงการทดลอง เป็นการส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ แล้วให้ครูใหญ่เลือกผู้บอกภาษาเพื่อเป็นตัวแทนตอบแบบสอบถาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความจำเป็นเนื่องจากการขยายจุดเก็บข้อมูลเพิ่มเป็นทุกตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีทั้งหมดถึง 196 ตำบล จึงทำให้ไม่สามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ทุกตำบล ต้องใช้วิธีส่งแบบสอบถาม โดยวิธีนี้นักวิจัยไม่มีโอกาสอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ผู้บอกภาษาเข้าใจด้วยตนเอง ถึงแม้ผู้วิจัยได้เขียนอธิบายวัตถุประสงค์ในตอนต้นของแบบสอบถามแล้ว แต่ผู้บอกภาษาอาจไม่ได้อ่านหรืออ่านแล้วไม่เข้าใจ ผู้บอกภาษาจึงอาจเข้าใจผิดคิดว่า ผู้วิจัยต้องการให้บอกศัพท์

คำเมืองที่ใช้แทนหน่วยบรรณ ทั้งที่ความจริงแล้ว ผู้บอกภาษาอาจใช้ศัพท์คำไทยมาตรฐาน แทนหน่วยบรรณนั้นในชีวิตประจำวัน ข้อสงสัยของผู้วิจัย น่าจะเป็นจริง เนื่องจากในแบบ สอบถาม ครูใหญ่มักให้ข้อมูลว่า คนในตำบลนั้นใช้ภาษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คำเมืองด้วย ขณะที่ ผู้บอกภาษามักให้ข้อมูลว่า ใช้แต่คำเมืองเท่านั้น

ดังนั้นถ้าหากมีการศึกษาเรื่องความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองอีกในอนาคต อาจจะเปลี่ยนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการไปเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง เลือกผู้ บอกภาษาและอธิบายให้ผู้บอกภาษา เข้าใจถึงวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนตรงกันด้วย โดยลด จุดเก็บข้อมูลให้น้อยลง ผลของการใช้ศัพท์คำเมืองในระหว่างกลุ่มที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ต่าง กัน อาจจะแสดงให้เห็นความแตกต่างของปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองที่ชัดเจนกว่าในการ ศึกษาครั้งนี้

1.2 สืบเนื่องจากข้อ 1.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ให้ผู้บอกภาษาอ่าน และตอบเอง โดยในแบบสอบถามมีคำตอบให้เลือกทั้งที่เป็นศัพท์คำเมือง ศัพท์ไทยมาตรฐาน และศัพท์อื่น ๆ เมื่อผู้บอกภาษาเห็นตัวเลือกที่เป็นศัพท์คำเมืองอาจจะเป็น การกระตุ้นให้ผู้บอกภาษาเลือกคำตอบที่เป็นศัพท์คำเมืองก็ได้ ทั้งที่ปกติอาจจะไม่ได้ใช้ศัพท์นี้ ในชีวิตประจำวัน แต่อาจทราบว่ามีศัพท์นี้ใช้แทนหน่วยบรรณนี้ได้ ดังนั้นหากมีการวิจัย เรื่องความเข้มของการใช้คำเมืองอีกในอนาคต ถ้าจะเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูลเป็นการพูดคุยกับผู้บอกภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และไม่ให้ผู้บอกภาษารู้ตัวว่ากำลังให้ข้อมูลทางภาษา อยู่ อาจจะได้ผลการศึกษาที่มีความแตกต่างของปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองในระหว่างกลุ่ม ต่าง ๆ มากกว่าที่พบในการวิจัยครั้งนี้

2. ความถี่หรือความบ่อยของการใช้ศัพท์ในชีวิตประจำวัน น่าจะมีผลทำให้ศัพท์นั้น คงอยู่ได้ต่อไปเรื่อย ๆ กล่าวคือ ศัพท์ใดปรากฏบ่อย ก็จะเป็นสิ่งที่คุ้นหู และติดปาก ดังเช่น หน่วยบรรณประเภทพืชนั้น ผู้บอกภาษาใช้ศัพท์คำเมืองแทนด้วยความ เข้มมากที่สุด อาจเป็น เพราะหน่วยบรรณประเภทพืชที่คัดเลือกมานั้น ส่วนใหญ่เป็นหน่วยบรรณประเภทที่คนกินได้ และมีขายทั่วไปในตลาดสด เช่น มะเขือพวง ผักตำลึง เป็นต้น จึงอาจเป็นได้ว่า คนนิยม ใช้ศัพท์เดิมเรียกเพื่อความสะดวกในการซื้อหา เพราะแม้คำมักจะเป็นคนในท้องถิ่น หาก เป็นคนถิ่นเดียวกัน พูดภาษาถิ่นเดียวกันมาซื้อ แม้คำอาจจะขายของในราคาถูกกว่าเป็นคน จากถิ่นอื่น พูดภาษาถิ่นอื่นมาซื้อก็ได้ คนจึงยังคงใช้ศัพท์คำเมืองแทนหน่วยบรรณประเภทนี้ ด้วยความเข้มมาก

3. หน่วยอรรถประเภทเครื่องใช้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ออกภาษาที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมสะดวกมาก ปานกลาง และน้อย มีปริมาณการใช้ศัพท์คำเมืองที่แตกต่างกันมากกว่าหน่วยอรรถประเภทอื่น และหน่วยอรรถโดยรวมทั้งหมด จึงทำให้ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวกของการคมนาคมกับความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองได้ดีที่สุด สาเหตุอาจเนื่องมาจากหน่วยอรรถประเภทเครื่องใช้มีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างไปจากในอดีต และมักเข้ามาในท้องถิ่นพร้อมกับศัพท์ใหม่ที่ใช้ เรียกว่า ดังนั้นคนจึงนิยมใช้ศัพท์ใหม่เรียกแทนศัพท์เดิม

4. เมื่อพิจารณาผลการวิจัย โดยดูจากแผนที่แสดงความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมือง จำแนกตามระดับความสะดวกของการคมนาคม จะเห็นได้ว่า จุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์คำเมืองเข้มไม่มาก ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอเมืองที่เป็นศูนย์กลางความเจริญและอำเภอใกล้เคียงบางจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ส่วนจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ศัพท์คำเมืองเข้มมาก และเข้มมากที่สุด กระจายอยู่ทั่วบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า นอกจากตัวแปรเรื่องความสะดวกของการคมนาคมแล้ว ยังมีตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองด้วย ได้แก่ ความเป็นตัวเมือง และความเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

นอกจากนี้ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวกของการคมนาคมกับความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองโดยไม่ใช้วิธีการทางสถิติ (ดูภาพที่ 26-35) ยังแสดงให้เห็นว่ามีจุดเก็บข้อมูลหลายจุดที่มีความสะดวกของการคมนาคมมากแต่ก็ยังคงใช้ศัพท์คำเมืองด้วยความเข้มมาก ในขณะที่เดียวกันก็มี จุดเก็บข้อมูลหลายจุดที่มีความสะดวกของการคมนาคมน้อยหรือปานกลาง แต่ใช้ศัพท์คำเมืองด้วยความเข้มไม่มาก คำอธิบายที่อาจให้ได้มีดังนี้

ในกรณีที่มีความสะดวกของการคมนาคมมาก แต่ใช้ศัพท์คำเมืองเข้มมาก ซึ่งตามความคาดหมาย จุดเก็บข้อมูลเหล่านี้จะใช้ศัพท์คำเมืองเข้มไม่มาก ที่ไม่เป็นเช่นนั้นเพราะจุดเก็บข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในตัวเมืองที่เป็นศูนย์กลางความเจริญ

ส่วนในกรณีที่มีความสะดวกของการคมนาคมน้อย แต่ใช้ศัพท์คำเมืองเข้มไม่มาก อธิบายได้ 2 ประการ คือ ประการแรก มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นมาก ทำให้ใช้ภาษาคำเมืองเข้มไม่มาก อีกประการหนึ่ง คือจุดเก็บข้อมูลเหล่านี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีคนภายนอกเข้าไปมาก ภาษาคำเมืองจึงไม่เข้มมาก

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถศึกษาเรื่องความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองได้อีก โดยเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง และใช้วิธีพูดคุยกับผู้ออกภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่ให้ผู้ออกภาษารู้ตัวว่า กำลังให้ข้อมูลทางภาษาอยู่ คาดว่าคงจะได้ผลการศึกษาน่าสนใจ
2. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบ ความเข้มของการใช้ศัพท์แทนหน่วยสรรพประเภทต่าง ๆ เพิ่มเติมจากที่ได้ศึกษาไว้หรือเน้นศึกษาเฉพาะหน่วยสรรพประเภทที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เช่น หน่วยสรรพประเภทพืช หน่วยสรรพประเภทเครื่องใช้
3. สำหรับผู้ที่ศึกษาภาษาในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถพิจารณาเลือกจุดเก็บข้อมูล โดยดูจากผลการศึกษาในครั้งนี้อย่างไร เช่น ผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับศัพท์คำเมืองเก่า ๆ ควรเลือกไปเก็บข้อมูลจากจุดที่ใช้ศัพท์คำเมืองด้วยความเข้มมากที่สุด คือร้อยละ 100 ซึ่งพบอยู่ถึง 19 จุด และมีบางจุดที่อยู่ใกล้อำเภอเมือง ทำให้สะดวกในไปการเก็บข้อมูล
4. ควรจะมีการวิจัยเรื่องความเข้มของการใช้ศัพท์คำเมืองต่อไปอีก โดยศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ การศึกษา อาชีพ เพื่อที่จะได้ภาพของการใช้ภาษา คำเมืองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยให้ทำนายแนวโน้มของการใช้คำเมืองได้แม่นยำยิ่งขึ้นด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย